

W. BIEGAŃSKIEGO · W · CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

GONIEC CZĘSTOCHOWSKI

BZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY, EKONOMICZNY I LITERACKI, POSWIECONY SPRAWOM MIEJSCOWYM ORAZ ZAGŁĘBIA DĄBROWSKIEGO.

PRENUMERATA I OGŁOSZENIA przyjmują wszystkie księgarnie, kantory i biura ogłoszeń w Warszawie, Łodzi i miastach prowincjonalnych.

REDAKCYJA I ADMINISTRACJA: CZĘSTOCHOWA, II-ga ALEJA Nr. 38. — TELEFON Nr. 50.

Redaktor lub jego zastępcy przyjmują interesantów codziennie, a wyjątkowo dni świątecznych od g. 8-10 wiecz. Rękopisy nadsył. redakcja nie zwraca.

PRENUMERATA WYKONOSI: Rocznie rb. 6, półrocznie rb. 3, kwartalnie rb. 1 k. 50, miesięcznie kop. 50, wraz z przesyłką pocztową lub odnośnikiem do domów. Zagranicą, za markami pocztowymi, dopłaca się miesięcznie kop. 60. Zmiana adresu kop. 20. Listów niezacowanych lub niedostatecznie opłaconych redakcja nie przyjmuje.

GENY OGŁOSZEŃ: Za wiersz petlowy jednoszpaltowy lub jego miejsce: Nadesłane k. 20, przed tekstem k. 40, za wyraz. Najtańsze ogłoszenie kop. 20. Ogłoszenie treści matrymonialnej k. 30, ogłoszenie treści ogłoszenia k. 30, ogłoszenie treści ogłoszenia k. 30, ogłoszenie treści ogłoszenia k. 30. Za dotychczasowe prospektów lub reklam po 6 rubli od 1000 egzemplarzy.

Agentury: w Rakowie, Noworadomsku, Myszkowie, Zawierciu, Piotrkowie, Łodzi i Warszawie.

Cena pojedynczego egzemplarza kop. 3.

II-ga Aleja № 88.—Telefon № 497.

TEATR URANJA

Program od soboty 27 do poniedziałku 29 Grudnia r. b. (włącznie)

BRACIA WROGAMI

Wybitny dramat w 4-eh częściach.
KRONIKA ECLAIR'A (natura)
BOMBA POD KAPELUSZEM (bar. komiczne.)

Na scenie: BRZYTWIA SWATEM

Krotochwila w 1-ym akcie.

Anons: **Czytajcie Klucze szczęścia** Wierbińskiej wkrótce pokaż. w 12 cz.

TEATR KINEMATOGRAF PARYSKI II ALEJA 19. TELEF. 343.

PROGRAM od soboty 27 do poniedziałku 29 Grudnia 1913 r. (włącznie.)

Kronika Gaumont'a (z nat.) **Ulubiony walczyk Gawrosza** (kom.)
LWIGA

Półświatka

Wybitny dramat w 4 częściach.

Na scenie. — Pod artystycz. kierunkiem **Fr. STRÓŻEWSKIEGO**

NIE MAM CZASU

Farsa w 1-ym akcie E. Labiche

SMIECH I SATYRA

TEATR „ODEON” KRZEMIŃSKIEGO II Aleja № 43. Najstarszy w Królestwie Telefon № 4-77.

Program od soboty 27 do wtorku 30 Grudnia 1913 roku (włącznie)

Zmarła z uśmiechem na ustach

Znakomity dramat w 3-eh częściach

Gwizdek zaszarowany (komiczny) || Dziennik Pathé № 245-b. Sprawy bieżące.

Na scenie występy nowego towarzystwa pod kierunkiem W. GŁOCERA. **NA KWATERZE** Komedja w 1 ak. z francuz.

Krakowski Atrakeyjny

III-a Aleja № 63

R. PAULIUSA.

CYRK

O liczny i obficie urozmaiconym programie. — Nowość gościnne występy słynnego amerykańskiego detektywa i króla kajańca a la Sherlock Holmes „**M. Othiniego**”. Pierwszy debiut nieustraszonych gimnastyków ns podwójnym trapezie „**Braci Alfredo**” — Pantomina „**Cafe Chantanta**” z udziałem 40 osób. Oprócz wyżej wspomnianych — debiutów w przedstawieniach biorą udział Ben-Saibo indyjski fakir, Bull indyanin. Czan Kul-Link chłiozyk oraz cały personel cyrkowy.
Z poważaniem Dyrekcyja

Doktor PAWEL BRONIATOWSKI

Częstochowa, Nowy-Rynek 3, Telefon 34.
Choroby skóry, włosów, pielowo, weneryczne i Kosmetyka lekarska. Przyjmuje od 9-12 rano i od 4-8 popoł. Zabiegi od 8-4 popołud. Stawia wyroczne wstrzykiwanie SALWARSANU (HATA 601 1914 i badanie krwi na syfilis)

Gabinety Lecznico-Dentystyczne R. Filipowicza

II-g. Aleja N-r. 24, telefon 482.
Przyjęcia: D. FILIPOWICZ od 10-1 i od 3-6 p.p. asyst. Lek.-Dent. 9-1 i od 3-7 po połud.

A. DEBICKI Geometra przysięgły

Teatralna 23 m 14, parter Tel. 602.
Wykonuje wszelkie roboty miernicze.

Spirytus skązony densturowany mocy 92% Poleca Skład Wódek i Win K. KRAKOWIECKIEGO

II Aleja 24, telefon 2-53.

Kupujemy u swoich.

PERFUMERJE

w wielkim wyborze krajową i zagraniczną
Poleca: skład materiałów aptecznych i farb
Wacława ORŁA
w Częstochowie, III Aleja 46.

Zegarmistrzowski zakład JÓZEFA PAZDERSKIEGO

z powodu 15-to lecia firmy przez grudzień wielka sprzedaż gwiazdkiwo po niebywale niskich cenach w magazynach moich
Warszawa Bracka 9 Telefon 192-60.
Częstochowa II Al. 35, Tel. 436. Posiada na składzie duży wybór zegarów, zegarków pierwszorzędných fabryk. Budników od 1-45. Oraz wyroby jubilerskie jako dział dodatkowy Firma egzystuje od 1898 r.

Kaucjonowane biuro nauczycielskie Stanisławy Ligęzówny, Teatralna 26. Rekomenduje nauczycielki, froebblanki, ochroniarki, bony. Biuro otwarte od 9 rano do 6 po południu.

WESOŁY DOMEK.

Z pośród znanych mi dzierlatek wiele miłą jedną znam
Gdyby tak mniej miała latek kto wie — złapałbym się saml.
Chociaż ma posażek mały Zmienia chłopców co trzy dni, A śmieje się przez dzień cały
Hi—hi—hil.. Hi—hi—hil..
Papa hihom owym wtórzy Prawi córce! — Ty się ceñ!
Gdy ci golec miłość bzdurzy wskaż mu lepiej zaraz sieñ..
Poco robić mu nadzieje niechaj wie, z kim honor ma: Papa kontent więc się śmieje,
Ha—ha—hal.. Ha—ha—hal..
Mama także dla córeczki królewicza rada mieć Stroi główkę jej w wstążeczki, uczy jak zastawiać sieć
Gdy córunia opowiada O podbojach plany swe Mama aż ze śmiechu siada:
He—he—hol.. He—he—hel..

Raz wraz schodzi się młodzieży W tym wesołym domku kwiat
Na przyjęcia każdy bieży, Choć trzydzieści pannie lat
Każdy szepce wyznań słowa, Lecz mu myśl zaprzęta to,
Ze tu koniak jest Szustowa Ho—ho—ho!.. Ho—ho—ho!..
Gdy się więc natańcza młodzi I pokrępią sity swe,
Tata z mamą smutny chodzi Córka również kryje łzę,
Za się młodzień daje nura I na schodach co ma tchu,
Wesolutko rżnie mazura Hu—hu—hu!.. Hu—hu—hu!..

Meble Zakład stolarski Częstochowa I Aleja № 10.

KAFLE: ROBOTY ZDUŃSKIE L. NIEPRZECKI i S-ka Teatralna № 34, Telefon № 321.

NARZĘDZIA ROLNICZE i nawozy sztuczne z pierwszorzędných źródeł po cenach konkurencyjnych dostarcza Biuro Techniczne

Na składzie sieczkarnie **JAN SKALMIERSKI** 2-ga Aleja Nr. 20 tel. 112.

Pierwszorzędny Zakład Artystyczny Rzeźbiarsko Kamieniarski -Sztukatorski

WYKONYWA Rzeźby pomniki, roboty budowlane i kościelne.
KRUSZYŃSKI i PROSZOWSKI
Fabryka posadzki cementowej na chodniki stopni mozaikowych oraz wszelkich wyrobów z cementu. CENY PRZYSTĘPNE

J. szkoły zawodowe.

Rzemiosła nasze nie podnoszą się wcale. Niektóre z nich upadają nawet.

W walce konkurencyjnej z żydotwem rzemieślnicy nasi zaczęli stosować system żydowski i miast wyrobów solidnych, dawać tandetę bez wartości. System jednak taki jest zawodny i na krótką metę obliczony. Może go stosować tylko człowiek krótkowzroczny, nie rozumiejący własnego interesu.

Jedną z przyczyn upadku naszych rzemiosł jest poza tym niski poziom techniczny i oświatowy naszych rzemieślników oraz niedostateczne przygotowanie zawodowe.

Rzemieślnicy nasi przygotowanie zawodowe zdobywają przy pomocy t. zw. terminu u majstrów nie nazbyt wzorowych, traktujących swych terminatorów nie jako uczniów danego rzemiosła, lecz jako chłopców do posług.

Taki stan rzeczy nie może wpływać na podniesienie i rozwój rzemiosł.

Spółceństwo przeto, a przede wszystkim organizacje rzemieślnicze powinny starać się zaradzić złemu i ratować upadające rzemiosła. Jedynym środkiem do podniesienia naszych rzemiosł jest podniesienie umysłowe młodzieży rzemieślniczej i poprzedzenie praktyki w warsztacie przez naukę w szkole zawodowej. A takich szkół rzemieślniczych, niestety, nie posiadamy prawie wcale, choć korzystając z nowego prawa o szkołach rzemieślniczych, mogliśmy je posiadać z łatwością.

Przy każdej początkowej wyższej lub niższej szkole mogą być otwierane kursy i oddziały rzemieślnicze.

Minister oświaty w d. 4 lipca 1912 roku zatwierdził dziewięć kategorii takich kursów i oddziałów, wyznaczając, jakie zasiłki od rządu mogą one otrzymywać i jaki udział w ich utrzymaniu ma brać społeczeństwo miejscowe.

1) Na oddział ślusarsko-kowalski ogół daje 600 rb., ministerjum oświaty 1,500 rb., razem 2,100 rb.

2) Na oddział stolarski ogół daje 600 rb., ministerjum oświaty 1500 rb.; razem 2,100 rb.

3) Na oddział ślusarsko-kowalski i stolarski ogół daje 600 rb., ministerjum oświaty 1,900 rb.; razem 2,500 rubli.

4 i 5) Na oddział rzeźbiarstwa na drzewie lub metalu ogół daje 100 rb.,

ministerjum oświaty 400 rb.; razem 500 rb.

6) Na oddział rzeźbiarstwa na drzewie i metalach ogół daje 200 rb., ministerjum oświaty 800 rb.; razem 1000 rubli.

7) Na oddział koszykarski ogół daje 100 rb., ministerjum oświaty 300 rb.; razem 400 rb.

8) Na oddział robót drzewnych i skórzaných ogół daje 200 rubli, ministerjum oświaty 800 rb.; razem 1000 rubli.

9) Na oddział introligatorski ogół daje 100 rb., ministerjum 150 rb.; razem 250 rb.

Jak widzimy z powyższego wykazu, zasiłki rządowe dla kursów i oddziałów rzemieślniczych są znaczne. Tymczasem nie słyszeliśmy dotychczas aby chociaż jedna z spośród szkół miejskich wystarała się o założenie oddziałów rzemieślniczych. Czemu to tłumaczyć? nierzecznością prawa, czy też naszym lenistwem, albo niezrozumieniem pożytku, jaki dać by mogły kursy i oddziały rzemieślnicze? J. L.

Wystawa Sztuk Pięknych

w Częstochowie, Teatralna N-r. 11. otwarta codziennie od g. 11 do zmierzchu, w obrotę niedzielę i święta do g. 8 wieczorem

TELEGRAMY.

Przeciw nowemu księciu.

Białogród, 28. (Wat.) Ze Skopje donoszą, że Albanj przeliegają duchowni mahometanci i peduburzą ludność muzułmańską grożąc jej gniewem Allacha, o ileby się zgodziła, żeby władzą Albanji był książe chrześcijański.

Cetynja, 28. (Wat.) Stan zdrowia królowej czarnogórskiej pogorszył się znacznie.

Polak doradcą Turcji.

Konstantynopol, 28. (Wat.) Hr. Ostroróg, polak z pochodzenia a poddany francuski mianowany został najwyższym doradcą prawnym Wysokiej Porty.

Hrabia Ostroróg piastował urząd ten już dawniej, po wybuchu jednak rewolucji młodotureckiej podał się do dymisji.

Skutki katastrofy.

Nowy Jork, 28. Prezydent zachodniego związku robotników kopalnianych widział się zmuszonym opuścić rejon kopalni miedzi, objęty strajkiem w Calumet, gdzie się zdarzyła przed kilku dniami katastrofa pożaru szopy z obrzaniem drzewkiem wigilijnym, przyczem przeszło

80 kobiet i dzieci znalazło straszną śmierć w płomieniach. Prezydent zmuszony do opuszczenia swego stanowiska dla tego, ponieważ zakazał ludziom dotkniętym katastrofą przyjmować zasiłków pieniężnych, pochodzących ze składek obywatelskich.

Szczegóły katastrofy dorzucają coraz więcej faktów, budzących uczucia grozy. Tak np. jedna z kobiet stojących u wejścia do płonącej szopy, widziała chłopca w płonącej czapce weinianej na głowie, który napróżno starał się przedrzeć przez wał skłębionych ciał u wejścia.

Mnóstwo dzieci i kobiet, płonęło stojąc, jak żywe pochodnie, nadaremnie mocując się, by przedrzeć się do wąskiego przejścia. Widziano również matki ginące w płomieniach z niemowlętami na ręku.

Katastrofa jest dotychczas nie wygasłym powodem rozpaczki i grozy wśród tłumów robotniczych.

Katastrofa.

Cetynja, 28. (Wat.) W pobliżu Assen pociąg pospieszny zderzył się z osobowym. 7 osób zabitych, w tej liczbie syn prezesa ministrów belgijskich.

Kłątwa.

Rzym, 28. (Wat.) Nad południowym miastem Gulinia zawieszona została kłątwa kościelna z powodu znieważenia biskupa z Otranto. Tłum obrzucił biskupa kamieniami i wygwizdał.

Podwyższenie żołdu.

Paryż 28. Na wczorajszym posiedzeniu skreśliła Izba deputowanych dwa paragrafy projektu ustawy o podwyższeniu oficerom żołdu, mianowicie paragrafy domagające się podwyższenia żołdu generałom brygady i pułkownikom, a następnie przyjęła całą ustawę 415 głosami przeciwko zeru.

Finansowa ruina Meksyku.

Nowy Jork 28. Przewidywany przez finansistów-krach finansowy w Meksyku rozpoczął się. Wczoraj zamknięty został bank centralny.

Meksyk 27. Prezydent Huerta wydał dekret, nadający wszystkim dnom do końca roku charakter świąt urzędowych, aby w ten sposób ograniczyć run na banki. Świat finansowy jest przekonany, że tylko abdykacja Huerty może wybaczyć Meksyk od zupełnej finansowej ruiny.

Budżet w izbie.

Paryż 28. Francuska Izba deputowanych w piątek, na nowo podjęła swą pracę parlamentarną i obradowała nad 2—12 prowizoryum budżetowym.

„Złota księga“ o wojnie bałkańskiej.

Peterburg 28. Resyjskie ministerstwo spraw zagranicznych przygotowuje „Złotą księgę“ o wojnie bałkańskiej.

Wspaniały dar.

Kassel 28. Tutejszy lazaret marmajacki otrzymał na gwiazdkę od nieznanego dobroczyncy 100 miligramów radu dla leczenia chorych na raka.

Przeniesienie zwłok.

Rzym 28. „Giornale d'Italia“ donosi, że wskutek rokowań, jakie toczyły się pomiędzy Wiedniem a Rzymem, przeniesione zostaną niezadługo zwłoki zmarłego w Rzymie i w roku 1870 (29 stycznia) i pochowanego w kościele świętych apostołów Wielkiego księcia Toskanii. Zwłoki zostaną złożone w grobowcu rodzinnym rodziny cesarskiej z którą zmarły był blisko spokrewniony.

Minister grecki w Rzymie.

Rzym 28. Przybył tu ze specjalnymi rozporządzeniami i ważnymi zleceniami grecki minister Coromilas. Misja jego stoi w związku z kwestją wysp egejskich.

Minister grecki w Rzymie. Rzym 28. Przybył tu ze specjalnymi rozporządzeniami i ważnymi zleceniami grecki minister Coromilas. Misja jego stoi w związku z kwestją wysp egejskich.

Poincaré zaproszony do przyjęcia Giocondy.

Paryż 28. Wczoraj popołudniem przyjął Poincaré delegację francusko-włoską zapraszającą na uroczystość, mającą odbyć się w Sorbonie, z okazji oddania Francji obrazu Giocondy.

Zakończenie strajku.

London 28. Strajk robotników miejskich zbliża się ku końcowi. Mężowie zaufania nie usłuchali rady przywódców strajku i postanowili mimo różnych przyrzeczeń rozpocząć pracę z dniem jutrzejszym.

KRONIKA.

— Ze świąt.

Na Pasterkach i we wszystkie dni świąt na nabożeństwach kościoły były przepelnione.

Święta przeszły spokojnie, ale przy niezbyt sprzyjającej pogodzie. W pierwszy dzień świąt pogoda była zimna; deszcz ze śniegiem padał na przemiany. I drugi dzień świąt był nie lepszy.

— Z kole!

Wobec powtarzających się zamachów na całość towarów kolejowych zarząd kolei zwrócił się do władz administracyjnych z prośbą o zwiększenie dozoru policyjnego nad wszystkimi miejscowościami, przylegającymi do torów.

64) STEFAN GORKA.

SZTUKA ZDOBYCIA MAJĄTKU.

(Ciąg dalszy).

Ogrywiają tu rolę inne czynniki. Mianowicie: wielka przedsiębiorczość i wyjątkowe zdolności organizacyjne, są tymi przysmotami, które powodują nagromadzenie wielu, a nawet setek milionów w rękach wyjątkowego człowieka. Mało jest takich olbrzymich fortun, bo też i powyższe przysmoty sązone w wysokim stopniu u jednostek, sprzykają się bardzo rzadko. Gdy przechodził myślą tych ludzi, którzy się podobnie jak ja, dorobili setek milionów, to widzę, iż nie ma pomiędzy nimi ani jednego, któryby nie posiadał owych zdolności. Każdy z nich okazał i udowodnił, iż potrafił organizować z drobnych i odległych nieraz cząstek olbrzymią całość a po zorganizowaniu, okazał się w prowadzeniu, rozszerzeniu i doskonaleniu tej całości, znakomitym przedsiębiorcą.

Z dzieła: **The Gospel of Wealth.** (Ewangelia bogactwa).

Korzyści współzawodnictwa.

Każdy dzisiaj skarży się na konkurencję, jako na czynnik, który mu

wydziera z rąk spodziewane zyski. Wskutek konkurencji nie może fabrykant dać swym robotnikom tej płacy, na jaką w całej pełni zasługuje, a stąd wynikają przykre i częste zatargi między kapitałem a pracą. Po jednej stronie garstka bogatych, po drugiej zaś staje mnóstwo ubogich i niezadowolonych. Społeczeństwo traci przez to swoją jedność, spójność i równowagę.

Jeżeli jednak szkody, wynikające z konkurencji są wielkie, to i korzyści współzawodnictwa są jeszcze większe, można powiedzieć, że są wprost olbrzymie. Temu to współzawodnictwu zawdzięcza ludzkość ów wspaniały rozwój wszelkich dóbr, które tak bardzo nasz był poprawiły. Współzawodnictwo nie jest oczywiście przyjemne ani słodkie. Przeciwnie, jest ono czasami nawet okrutne dla jednostek słabszych, które nie mogą go unikać. Lecz jest również znakomitym czynnikiem dla podniesienia wartości naszego narodu i naszej rasy, albowiem ono to powoduje, iż tryumfy odnosi najzdolniejsi we wszystkich warstwach ludzkiego działania.

A więc przyjmijmy nieublagane prawo konkurencji bez wyrzutów, nie możemy go bowiem unikać. Musi istnieć olbrzymia nierówność w warunkach bytu, oraz skupienie interesów przemysłowych i handlowych w rękach niewielkiej liczby przedsiębiorczych ludzi.

Jest oczywiście, iż fabrykanci, przemysłowcy i wielcy ludzie interesów, stojący na czele olbrzymich przedsiębiorstw, uważają ten stan jako odpowiedni do rozwoju ich niezamordowanej żądzy czynu. Talent organizowania i administrowania jest rzeczą rzadką. Najlepszym dowodem tego jest fakt, iż tylko ci ludzie dochodzą do olbrzymich fortun, i to w rozmaitych dziedzinach, którzy te przysmoty posiadają. Ludzie przedsiębiorczy zawsze znajdują sposoby tworzenia kapitałów, podczas gdy w ręku człowieka niezręcznego kapitał znika, jakby miał skrzydła. A więc ci którzy mają spryt do interesów, czują się dobrze w wolnej grze par ekonomicznych i stają się posiadaczami dochodów bardzo znacznie większych, niż są ich wydatki.

Wszystkie teorie nowe, któreby pragnęły wywrócić dzisiejsze podstawy współzawodnictwa, muszą się rozbić o nieublaganą różnicę, jaka zachodzi pomiędzy człowiekiem zapobiegliwym, a człowiekiem nieubłałym. Robotnik zdolny, gorliwy, wykształcony i przedsiębiorczy powie zawsze robotnikowi leniwemu i niezdolnemu: „Skoro nie siejesz, to nie będziesz zbierał“. Wynika z tego, że robotnik dobry musi mieć zawsze prawo do włożenia swojej setki dolarów do kasy oszczędności i że ta jego własność musi być uważana przez wszystkich jako nietykalna. Od przestrzegania te-

go prawa zależy, czy ludzkość ma postępować napród, czy też ma się cofnąć do czasów barbarzyństwa.

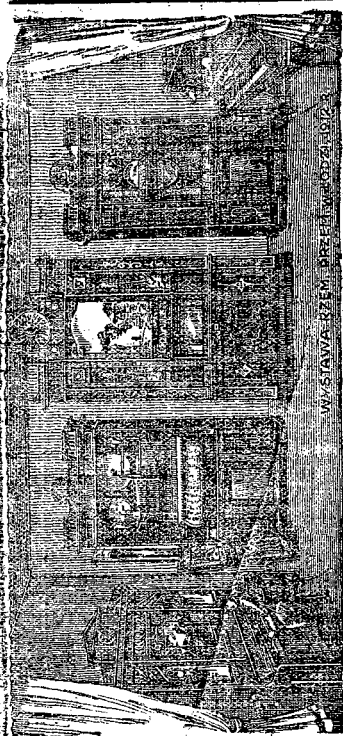
Tym wszystkim, którzy chcą wprowadzić wspólną własność, w miejsce dzisiejszej osobistej własności, należałoby powiedzieć, iż ludzkość już próbowała tego systemu. W czasach barbarzyńskich własność była wspólną dla całego plemienia lub szczepu, lecz właśnie cały postęp ludzkości polega na zrywaniu z tym porządkiem. Nagromadzenie bogactw w rękach tych, którzy mieli zdolność, zręczność i energię w tworzeniu bogactwa była dobrodziejstwem dla ludzkości, a nie jej nieszczęściem.

Ktoby chciał doprowadzić ludzkość do równości pod względem posiadania, ten także w następstwie swoich zasad musiałby żądać, aby ludzie zdolniejsi i gorliwsi od innych zniknęli z powierzchni tej ziemi. Lecz w wypadku skuteczenia tej szalonej zasady, ludzkość poz byłaby się najlepszych swoich jednostek i najlepszych swoich dzieł, z których w słusne powody czuć się dumna.

Prawa współzawodnictwa są istniecznie czasem nieublagane i krzywdzące w swych skutkach. Nie są one także doskonałe w oczach idealistów, gdyż powodują nagromadzenie niemiernych bogactw, a tym samym potęgę, w rękach nielicznych jednostek.

(d. c. n.)

Orkiestry i Pianina
tomatyczne
ciężarowe, sportywno i elektry-
czne
Stale na składzie.

Zaraz
do wynajęcia lokal zdysty-
ny na fabrykę w do-
brym punkcie. Wiado-
mość w Adm. Gońca.

Dobra okazja
z powodu wyjazdu sprze-
dam zaraz sklep koloni-
jalno-spożywczy z pi-
wem Teatralna 23.

Sklep
kolonialno - spożywczy
w dobrym punkcie, na
przystępnych warun-
kach do sprzedania.
Wiadomość Aleja Ścia
53 1855

Przyjmę
na stancję uczenia lub
młodą panią inteligent-
ną. Adres Certkiewa
6. m. 2. 011

Futro męskie
w dobrym stanie do sprzedania za
przystępną cenę. Wiadomość ul. Tea-
tralna Nr. 12 mieszk. I-sze, parter.

Nowości!
praktyczne dla wszystkich Cennik ilustrow.
wysyłam darmo. W. Jęzewski - War-
sawa. ul. Zgrawia Nr. 40.

Potrzebna
dziewczynka do posług
Teatralna Nr. 23 m. 37

Bona niemka
z sztywną potrzebą za-
raz lub od Nowego Ro-
ku 2 Aleja 23m. 3191-

SAMOCHOODY

Sprzedaj samochodów
nowych i używanych róż-
nych fabryk jak również
wynajem na jazdy po mie-
ście sioście i zagranicę
Garaż Teatr. 53/50 tel. 329

PIEKARNIA
Marcelego Chmielewskiego
Bgz. od lat dziesięciu w Alei II przeniesiona została do loka-
lu własnego przy ul. Teatralnej 46 róg Zielonej Tel. 654

Wyłączna sprzedaż mego pieczywa w sklepach:
**Mieczarnia „Skrzydłów” ul. Teatralna 11, — ul. Do-
jazd 13, — ul. Krakowska 35, — Siedm Kamienie 21.**
Poteca na nadchodzą święta w dużym wyborze strucle i placki
Również zawsze wyborowe mąkę i drożdże, pierniki z firm
warszawskich. Przyjmuje się obstalunki.

0722 z poważaniem **Marceli Chmielewski.**

Trzeba się ogłaszać

Kto chce:

- ożenić się,
- zamaż wyjść,
- kupić lub sprzedać,
- domy, place,
- ziemię, handel
- gospodarstwo,
- pożyczyć pieniędzy,
- podać cośkolwiek
- do wiadomości.

Kto szuka:

- posady,
- służby,
- pracy,
- mieszkania,
- zbytu towarów,
- reklamy,

Kto potrzebuje:

- inżynierów,
- urzędników,
- techników,
- leśników,
- pomocników,
- pokojuwek,
- służby,
- kucharzy,
- kucharek,

I-B WYKŁADY KULINARNE ZA POMOCĄ SAMOCZKA

Kompletny kurs do samodzielnej
ukl. „Kuchnia mięsna i postna”, ok.
1000 przepisów potraw, napojów, ci-
kompotów, konfitur, deserów, pasztet-
i t. p. 300 stronice ozdobnego druku.
na z przesyłką za zaliczeniem poc-
wem rb. 2 k. 60. RADY, jak pro-
dzić wzorowo gospodarstwo domo-
przepisy na oszczędne i pożywne od-
dy, wraz z dodatkami, jak należy k-
jać mięsa, upiększać stoły i tubierać
miski, około 100 str. z ilustracjami.
na rb. 1 k. 20. Oba wydawnictwa
zem rb. 3 k. 35 (można nadsył. mar-
mi. Z zamówieniami należy zwracać
jedynie do J. A. PETERSA, Petersbu-
Petersburskaja) stor. Bolszoi prosp.

Kawaler w celach matrymon-
nych pragnie poznać osobę in-
teligentną ze skromnym posagiem.
ferty—w administracji „Gońca”
Stefana L.

Zydzi osiągnęli wpływy w
ktem społeczeństwie wtedy dopi-
szedy znaleźli szereg pism, ki-
służyły ich interesom. Zydzi
rozpowszechniać wśród znajom-
pisma dla nich przyjazne. Dziś
leczeństwo nasze, dające do o-
dzenia kraju, musi iść ich śladem
szerzyć gazety chrześcijańskie. K-
dy z naszych czytelników, który-
o lepszą przyszłość społeczeń-
winiem rozpowszechniać „Go-
Częstochowski” i zjednywać mu-
wych prenumeratorów.

Potrzebny 15 a rzy do zbrycz z z osobnem wejściem p.zy
stróż Wiadomość II Aleja 36. skład wędlin Teatr. 23
Pleskaczynski 1953 atralna 60. —#46— m, 12.

MLEKA

Potój

Laxin zawierając kwas owo-
cowy wywołuje łag-
odne wypróżnienie
bez żadnych uciążliwości.

Do nabycia we wszystkich
tekach i składach aptecznych

Wystrzegać się naśladownictwa!
Prawdziwe i świeże
karmelki „Laxin” wyłącznie w
zielono-białych pudełkach.

KUPOJECIE U SWOICH.

OGŁASZAC SIĘ
zaś
NAJLEPIEJ
w
Gońcu
Częstochowskim

Adresy firm Chrześci-
skich na cały rok 1914 za
6 rb. rocznie drukowane je-
raz na tydzień przyjmuje A-
nistracja naszego Gońca C-
stochowskiego

Uprzejmie prosimy Szan-
ownych Prenumeratorów o
skawe uregulowanie zaleg-
prenumeraty i wpłaconej
rok następny, gdyż zalega-
cym w opłacie zmuszeni b-
dziemy wstrzymać wysył-
Gońca. Równocześnie przy-
minamy że dla wygo-
prenumeratorów nie r-
czasu w dni A-
Gońca (2 Aleja 3-
towy) otwarta za-
powszednie do 8
dział i święta od
r. i od 2-5 po p-

BIURO TECHNICZNO-HANDLOWE
B. Wiśniewski i S-ka
-Ba A WJA № 32. — TELEFON № 583.
Redakcja i wydawca F. D. Wilkoszewski.

POLECA ze SKŁADU:
Artykuły elektrotechniczne dla instalacji i
LAMPKI METALOWE OSZCZĘDNOŚCIOWE „OSRAM” — I
TINOL DO LUTOWANIA.

Ze swiata.

Dla niedbalych wierzyoieli.
Dla niedbalych wierzyoieli dzień 31 grudnia jest w Berlinie dniem fałszywym. W dzień ten przedawnia się cały szereg pretensji za dostarczone towary i wykonane prace. Czas przedawiania tych pretensji 2 wzgl. 4 lata. Według tego takie pretensje przedawniają się, dnia 31 grudnia 1913 r. jeśli powstały w roku 1911 a przy pretensjach przemysłowców, jeśli powstały w 1909 r.

Proste napomnienie nie przerywa

przedawienia. Potrzebna jest skarga lub sądowy nakaz płaenia.

Prośba książki.

Ażebym dzieci, a w następstwie ludzi, przyzwyczało do porządnego obchodzenia się z książką, praktyczni amerykańscy w bibliotekach swoich rozdają swym czytelnikom zakładki do książki.

Na zakładce wydrukowano następującą prośbę do książki:

— Proszę cię—mówi książka—nie dotykaj mnie brudnymi rękami, gdyż muszę się wstydzidł przed innymi w brudnej szacie.

— Nie postawiaj mnie—odkryta na deszczu w ogrodzie, książka tak samo, jak dziecko zaziębia się.

— Czytaj ją nie opieraj na mnie łokci, gdyż ty boli.

— Zamknij mnie, nie kładź mnie twarzą na stół, sam nie zechcesz leżeć twarzą do ziemi.

— Nie kładź pomiędzy karty moje ołówek, albo innego, grubszego przedmiotu, prócz listka papieru, bo mi grzbiet niszczy.

— Kiedy przewiesz czytanie, nie zaginaj moich kart, lecz włóż kawałek papieru, jako znak, następnie zamknij

mnie i schowaj, bym mogła wypocząć.

Pamiętaj, że muszę jeszcze niejednemu składać wizyty, a może jeszcze i ciebie samego kiedyś odwiedzić albo spotkam się z tobą, wtenczas nie byłbyś zadowolony zobaczył mnie stara, poszarpana. — Stary zatem, ażebym zawsze wyglądała czysto i świeżo, a ja dopomogę ci szczęście.

Czyby nie warto w naszym kapitałach także wydawać takich zakładki?

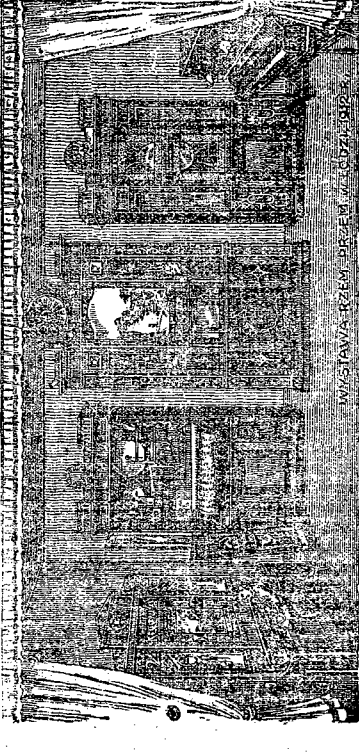
BIURO TECHNICZNO-HANDLOWE

B. Wiśniewski i S-ka

II-ga ALEJA № 32. — TELEFON № 583.

POLECA za SKŁADU:
Artykuły elektrotechniczne dla instalacji i oświetlenia.
LAMPKI METALOWE OSZCZĘDNOŚCIOWE „OSRAM” — LAMPKI WĘGLOWE — MOTORY i WENTYLATORY „TINOL” DO LUTOWANIA. — Rurki izolacyjne BERGMANA ołowiane i mosiężne.

DOM HANDLOWY
WŁADYSŁAW KYLSKI
CZĘSTOCHOWA, TELEFON 59

Orkiestry i Pianina
tomatyczne
ciężarowe, sprężynowe i elektryczne
Stale na składzie.

Pierwszy w Częstochowie Chrześcijański HURTOWY SKŁAD
Towarów Galanteryjnych i Piśmiennych pod firmą:
M. ZARUSKI i S-ka
Ulica Ogródowa № 11.
Posiada na składzie w wielkim wyborze Koronki, Wstążki, Nici Bielizną wełnową papierową i gumową. Krawaty Szelki Portmonetki, Pończochy, Skarpetki, Chustki, Szale wełniane i jedwabne, oraz wszelkie materiały piśmienne.

I-B WYKŁADY KULINARNE ZA POMOCĄ SAMOUCZKA.
Kompletny kurs co samodzielnej nauki. „Kuchnia mięsna i postrna”. około 1000 przepisów potraw, napojów, ciast kompotów, konfitur, deserów, pasztetów i t. p. 300 stronice ozdobnego druku. Cena z przesyłką za zaliczeniem pocztowym rb. 2 k. 60. RADY, jak prowadzić wzorowo gospodarstwo domowe, przepisy na oszczędne i pożywe obiady, wraz z dodatkami, jak należy krajać mięsa, upiekszać stoły i ubierać półmiski, około 100 str. z ilustracjami. Cena rb. 1 k. 20. Oba wydawnictwa razem rb. 3 k. 35 (można nadsył. markami. Z zamówieniami należy zwracać się jedynie do J. A. PETERSA, Petersburg, Petersburskaja stor. Boiżoj prosy 56

Chrześcijański Zakład Szczotkarski **K. SUWALSKIEGO** Teatralna № 19 Przeniesiony z 2-Aleji Nr. 32. Poleca na składzie duży wybór szczotek i pedzi i t. d. Towar gwarantowany.

Kaucjonowane biuro nauczycielskie Stanisławy Ligęzówny, Teatralna 26. Rekomenduje nauczycielki, kreoblanki, ochroniarki, bony. Biuro otwarte od 9 rano do 6 po południu.

Awaler w celach matrymonialnych pragnie poznać osobę inteligentną ze skromnym posagiem. Oferty—w administracji „Gońca” dla Stefana L.

Zegarmistrzowski zakład **JÓZEFA PAZDERSKIEGO** z powodu 15-to lecia firmy przez grudzień wielka sprzedaż gwiazdkowa po niebywale niskich cenach w magazynach moich **Warszawa Bracka 9 Telefon 192-60.** Częstochowa II Al. 35, Tel. 436. Posiada na składzie duży wybór zegarków, zegarków pierwszorządnych fabryk. Budników od 1-45. Oraz wyroby jubilerskie jako dział dodatkowy Firma egzystuje od 1898 r.

PERFUMERJE w wielkim wyborze krajowj i zagranicj. Poleca: skład materiałów aptecznych i farb **Wacława ORŁA** w Częstochowie, III Aleja 40

PIEKARNIA Marcelego Chmielewskiego Rzg. od lat dziesięciu w Alei II przeniesionj została do lokalu własnego przy ul. Teatralnej 46 róg Zielonej Tel. 654 **Wylączna sprzedaż mego pieczywa w sklepach: Mleczarnia „Skrydłów” ul. Teatralna II, — ul. Dojazd 13, — ul. Krakowska 33, — Sielan Kamienio 21.** Poleca na nadchod. święta w dużym wyborze struclie i placki Również zawsze wyborowe mąkę i drożdża pierniki z firm warszawskich. Przyjmuję się obafatunki. 0722 z poważaniem **Marceli Chmielewski.**

Potrzebny zaraz ekspedjent kaucyjny do interesu handlowego Wiadomość w Gońcu. 1975—
Do wynajęcia pokój z osobną wejściem I-sze piętro Teatralna 34 m. 10. 1976—
Dwa pokoje z kuchnią i pokojem z kuchenią i wygodami zaraz do wynajęcia Teatralna 33. 1974—
Zarządca samodzielnj potrzebnj z kaucją do zawiercia. Wiadomość sklep Piętkowskiego w Częstochowie. 1977—
Do sprzedania plac Rynek Wieluński Nr. 46 także do sprzedania urządzenie sklepowe. 1973—

Pierwszorządny chrześcijański magazyn bracia Jubiłerska i Grawerska.
Majstra cechu WARSZAWSKIEGO JANA SZEFLERA
Czas specjalny dział zegarmistrzowski Poleca bogaty asortyment biżuterji złotej i srebrnej z brylantami i kolorowymi kamieniami, obrączki 56 i 94 próby, bogate pierścienie zaręczynowe, srebro stolowe oraz plastery fantazyjne i stolowe, gładkie i stylowe. Zegarki kieszonkowe złote, srebrne stolowe i sztywne renomowanej firmy Zenit oraz innych pierwszorządnych fabryk zegarki noone kieszonkowe i zegarki z pięknym białym w ozdobnych szafkach, zegary stolowe, duży wybór zegarków od najtańszych wyregulowane. Ceny niskie bez konkurencji.
Częstochowa, II Al. 16 tel 160 dom maicha.

Pismo ogólnie-sportowe Ilustrowane wychodzi I-go i 15-go każdego miesiąca z dodatkami w sezonie pod redakcją **Aleksandra Draca** **Zamieszczaj Artykuły wstępne, powieści sportowe, feljtony, korespondencje, kronika sportowa satyra i humor, teatr i sztuka i t. d.**
SPORT
W konkursach, organizowanych przez Redakcję z nagrodami do 1000 rb. wartości, mogą uczestniczyć wszyscy prenumeratorky.
Prenumerata wynosi z przesyłką odnośnikiem **Rocznie rb. 5, półrocznie rb. 3.**
Redakcja i Administracja Warszawa—Krowca 28

Firma Czystuje od 1860 roku **Farbiarnia i Pralnia Chemiczna A. Heiningera** II-ga Aleja № 19. Telefon 5. Wykonuje farbowanie i pranie chemiczne po cenach przystępnych i punktualnie, a mianowicie: Garderobę damską, męską i dziecięcą. Dywanj, porcjery, firanki, kapy, serwety płucnowe pokrycia i mobil i t. p. **SKLEPY WŁASNE** w Łodzi ul. Mikobajewska Nr. 39 Tel. 29-35 w Tomaszowie Piotrk. ul. Kalka Nr. 12 w Piotrkowie ul. Petersburska 14 Bykowska 21 tel. 266.

Sklep spożywczy do sprzedania z powodu choroby II Aleja 24 r Teatralnej. 1972—
Piwiarnia w fabrycznej miejscowości do sprzedania razem można prowadzić w Myszkowie. 1971—
Najlepsze Pieczywo 2 razy dziennie z piekarni E. Makowskiego II-ga Aleja Nr. 36. w Częstochowie.